

Yerel Seçim Sürecinde Belediyelerde İhale Kısıtlamaları

Salih Üçüncü tarafından kaleme alınan bu yazıda, belediyelerin yapacakları ihalelerden hangilerinin mahalli idareler seçimlerinden sonraki 6 aylık süreyi geçemeyeceği değerlendirilmiştir.

YEREL SEÇİM SÜRECİNDE BELEDİYELERDE İHALE KISITLAMALARI

Salih Üçüncü

Başuzman

Bilindiği üzere il özel idareleri ve belediyeler ile bunların sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları belediye şirketleri mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabidirler.

İhale mevzuatı işlemlerinde temel kanun olan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesindeki "Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılmaz" hükmü kamu idarelerinin, harcama yaparken Bütçe Kanunu ile belirlenmiş parasal sınırları ve belirlenen kuralları dikkate alma zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Ödenek demek idarelere harcama yapma yetkisi vermek demektir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçede ödenek öngörülmemişse idarelerin alım yapabilmeleri mümkün değildir.

Ülkemizde mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılmaktadır. 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerine yaklaşık dört aylık bir süre kalmışken belediye başkanları da, önceki seçim dönemindeki vaatlerini yerine getirecek projelerini faaliyete geçirmek ve seçime kadar tamamlamak için hareket etmektedir.

Ödeneği bulunan projeleri hayata geçirmek için yapılacak mal ve hizmet alımları ve yapım işlerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki ihale usulleri ile veya doğrudan temin yöntemiyle yapılması zorunludur.

Peki seçime 2023 yılı biterken ve seçime dört ay kalmışken belediyelerin ihale yoluyla veya doğrudan teminle alım yapmasında bir kısıtlama var mıdır?

Kamu İhale Kanunu'ndan kaynaklanmayan ama 5393 sayılı Belediye Kanunu ile getirilen bir sınırlama ile belediyelerin yerel seçimlerden sonraki 6 ayı aşacak şekilde Kanun'da sayılan konularda ihale yoluyla alım yapmasının önüne geçilmesini amaçlayan bir kısıtlama getirilmiştir.

Belediyeyi yerel seçim tarihini 6 ay geçecek şekilde sözleşme ve ödeme yükümlülüğe sokmama olarak adlandırabileceğimiz bu sınırlama ile kanun koyucu, mevcut belediye başkanının seçimle iş başına gelecek yeni belediye başkanına mali külfet yüklemesini önlemeyi amaçlamış olabilir.

Yine bu sınırlama ile yeni seçilecek başkana belediye hizmetlerinin gördürülmesi, önceliklerin belirlenmesi yönteminde hareket alanı bırakılmış, kaynakların kullanımı açısından da insiyatif tanınmıştır.

Getirilen bu sınırlamanın ne olduğu ve hangi tür işlerde söz konusu olduğu bu yazımızın esasını oluşturmaktadır.

Seçim yaklaştıkça belediyelerce vaatleri çerçevesinde, seçime kadar ihale yoluyla yapım işlerinin (parke, kaldırım, park-bahçe vb) hangi sürelerle yapılacağı veya yapıp yapılamayacağı konusunda tereddütlerin olduğu görülmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" başlıklı 67. maddesi bu konuyu düzenlemekte ve sınırlanan işleri saymaktadır:

Maddeye göre; belediyeler belediye meclisinin kararı alınmak kaydıyla, belediyeye bağlı kuruluşlarda ise yetkili organın kararı ile

- Park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri;
- Araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri;
- Makine-teçhizat bakım ve onarım işleri;
- Bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri;
- Sağlıkla ilgili destek hizmetleri;
- Fuar, panayır ve sergi hizmetleri;
- Baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler;
- Kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler;

- Toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri;
- Sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler,

Süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

31 Mart 2024'te yapılacak Mahalli İdareler seçimini esas aldığımızda, belediyelerimizce yukarıda sayılan işlerin ihale yoluyla gördürülmesi halinde bu işler, yapılacak sözleşmelerinin 30 Eylül 2024 tarihini aşmayacak şekilde, diğer bir ifade ile en geç 30 Eylülde bitecek şekilde ihale edilmelidir.

Bahsi geçen işlerin bitirilme süresinin 30 Eylül 2024 tarihini geçmeyecek şekilde ihale edilerek yapılmasında hukuken herhangi bir sorun yoktur.

Burada mefhum-u muhalifinden hareket ederek kanun hükmünden çıkarabileceğimiz bir sonuç da sayılan işlerin süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere "doğrudan temin" yöntemiyle yapılıp yapılamayacağıdır?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda ilk başta ihale usulleri arasında sayılan Doğrudan Temin, 15 Ağustos 2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 4964 sayılı Kanun ile ihale usulleri arasından çıkarılmıştır.

Yani, doğrudan temin artık bir ihale usulü değil, bir alım yöntemidir.

Kanun lafzında "ihale yoluyla" ibaresi kullanıldığına ve doğrudan temin de bir ihale usulü olmadığına gör kanaatimizce 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" başlıklı 67. maddesinde sayılan işlerin, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere "doğrudan temin" yöntemiyle yapılmasında hukuki bir engel yoktur.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA